

מסורת הש"ס

(א) ולקמן כג. כד. כה. טו. כו. כז. כח. כט. סג. שנת קד: לקמן ד: [נספח סופרים פ"ה א, ג] א לקמן ע, ו [פ"י ספסל של נמר חרונה אס רקס כחונה נג אש או גט חרונה אלו גט. פירוש ערך כספ: (ס) פירוש מביאין הולין ויבועין אותן ומצירין בהן כנס כמו שטעין השמעתלים במחללות כותבין אחיות ומקללות. ערוך, א (ס) שנת קלג: (ז) וקדשין נח: (ח) נפסחים לג: (ט) ונע"ש מוס' פסחים לג: ד"ה ואין ומוס' נמנות. ד"ה מי צעין ומוס' צ"מ ד"ה מ"ה קוים:

תורה אור השלם

1. כי יחק איש אשה ובעלה ויהיה אם לא תמצאן תן בעצמיו כי קצא בה ערות דבר וכתב לה ספר ברייתו ונתן בקדוה ושלחנה מבידת:

דברים כד 2. וזו חמרת ויהי עלי לישועה זה אלי ואנוהו אל"ה אבי וארמקמנה: שמות טו ב

גליון הש"ס

נב' איימא משום דב' וכתב. ע' לקמן ד' כ' ע"כ מדי' וזה לאו: תוס' ד"ה ויבא וכו' וכן גבי קישוריהן כדאמר' בצמח אש' יואה (שנת ד' טו): אנדוכתרי. תכשיט ורוקמין עליו לזרות צמחט כעין צושיד' צע"ז ואם רקמו עליהן אומיות הגט אינו כתב לפי שאינו כתוב וקצוע אלא מוטל על הצגד וכו' ראשו תחזים: הא דחק סונוס. של אומיות וצדיקין והאומיות בולטות אינו כתב לפי שלא ציר את האומיות אלא חקק סביבותיהם והעץ נשאר כמו שהיה צדפוס האומיות מאיליו: הא דחק ירכושים. של אומיות דהיינו הן ממש שישקע הכתב וזו היא כתיבה: לא היה צדפו. של צ"ח שוקע אלא בולט כלזרות של דיגרי וזה: והא דיגרי וזה סונוס הוא. דקא סלקא דעמיה כשהוא מכה בקורנן חותם המטבע על הדיגרי ונפקא מיהא שחם חקק את הגט וכתבו על גבי סל הוא כתב דמוכות הורא: אור החומס שהיא שוקעת והם מלאים דוחקין את מוכו וסביבות אורת הדיגרי וכנגד שקיעת רוסם החומס אין הדיגרי על וזה נדחק ומאליה האורה עומדת במקומה וגבי צ"ח כתיב (שמות לג) מכתב פתוחי חותם אלמא כתיבה היא: ואילו סל ירכויות. שהיה הציץ דק כעין טס וזה האומיות מעבר האחד דוחקין ורכושים וכן בולטות מעבר השני כמו שמציינים כסף וזה העשוי ליכצע ככלי עץ ששומים בהם יין: רוסמא. חותם המטבע שקורין קויי"ץ: מיהרץ חריץ. התוכות והסביבות של אורתו שהיא שוקעת דוחקין ורכויות וסביבות של אורת הדיגרי עד שעומדת אורת הדיגרי בולטת כמו שהיה ונפקא מיהא שחם חקק את הגט צמחט וכתבו על גבי סל הוא כתב דמוכות הורא: או נגופי מניף. אורת החומס שהיא שוקעת כשמוכותיה דוחקים את מוכות של דיגרי ונכנס ההוב קאת בדוחק צחוק שקיעת האורה ונמתח מתוך דוחקו ונכנס לתוך האורה ולא ממילא הן אלא ע"י מכת הקורנן האורה עצמה נמתחת לתוך פרוש וירי כתיבה צדיים:

הגהות הב"ח (א) נב' הסם אלא בדעניה זה אלו:

הגהות הגר"א

[א] נב' הא צעין שמו ושמה וילא כו' כ"ל:

מוסף תוספות

א. דרב פפא. מוס' עירובין יג. ד"ה אלא ב. אם יכתוב שום אדם לשמה שלא ברשותו. ס. דאמר כל המשהה מטבע שטבעו חכמים בגיטין הולד ממוח. מוס' ה"ל"ט. ד. אחר פסולין בשניה דאחר בולט בלא כתיבה כלל וכו' היבא דשניה. מוס' ה"ל"ט. ה. דשניה שמו דקתני במתני' דהורוק. מוס' ה"ל"ט. ו. עיין בששנו. בראשונה היה משה שמו ושמה. דאורי' י"ל שינוי גמור אלא כגון שיש לו שני שמות אחד ביהודה ואחד בגליל. מוס' ה"ל"ט. ט. ש"מ הדלכתא הדי. מוס' ה"ל"ט. י. משום דרששע דרביס מליגו עלי' ולא הוי ניהא להו בהכי משום דקים להו דכן הלכה. מוס' ה"ל"ט. ט. כי אמרה משמיה דרבי קלסוה כלומר דיופה אמר דרבי אמרה ורבנן פליגי בעליה דאין הלכה כרבי מחבירי. וכשאמרה משמיה דרביס לא קלסוה משום שאין הלכה כן. מוס' ה"ל"ט. י. ואמרי' מ"ם וסמ"ך של לחותו בנס היו עומדין. מוס' ה"ל"ט.

כריתום דא"ס זה. שכתובה זה פרשת וכתב לה ספר כריתום: לה שמה: יבז וזוא לספרא. לכתוב אותה פרשה לשם גירושיה: הא בעינן שינה שמו ושמה. דתמן לקמן (ד' פ.) דפסול אלמא צריך לכתוב שמו ושמה. ואית דלא גרסי שינה ומאן דגרסי ליה משום מתני' דלקמן ואבז גררר גרסי ליה: מאי קמ"ל כל הני פשיטא לן דפרשה שכתובה אינה גט: עליו קולומס. על כל אור ואות: ונכתובין לכתוב יודעה. שהיה טועה וסבור שהוא צריך לכתוב יודעה: וטעה ולא הטיל בו דלת. הרי השם כתוב אלא שהוא שלא לשמו: ואנוהו. התנאה לפניו צמחט: איני כספה גיט. נותנת שכתב הסופר כדאמרין בנמרל דגט פשוט צ"כ דף קסח). משום תקנת עגונות: אקנויי אקנו ליה רבנן. ההוא זוא מדדה והו כמאן דהייב ליה אינו דהפקר צ"ד הפקר: ונקט. צר נתינה שהיא שזה פרוטה: העלה של ויט. שאינו שזה כלום: דמיו לאיטרופי. עס עלין הרבה לשכנע עליהן או למאלל בהמה ואע"כ דלא שיה פרוטה. אכל איסורי הנאה לא: ולא קלסוה. משום דאמר לה משמא דיחידא: דרשה. וימנא אחריתי משמיה דרביס כי היכי דליקבלוה מייניה: אלמא. מדטרח כולי האי דליקבלוה אלמא הלכתא כוותיה. חקק. צמחט כספין: ענד שאל. למירות: ככתב שחקק על גבי עטלל. דף: ופינקס. עיין אותן של סוחרים שחוקקים עליהן צעט: ולא ככתב שעל גבי יופה. עיין כובע של נמר ונמנות הנשים תחת נע"ף קישוריהן כדאמר' בצמח אש' יואה (שנת ד' טו): אנדוכתרי. תכשיט ורוקמין עליו לזרות צמחט כעין צושיד' צע"ז ואם רקמו עליהן אומיות הגט אינו כתב לפי שאינו כתוב וקצוע אלא מוטל על הצגד וכו' ראשו תחזים: הא דחק סונוס. של אומיות וצדיקין והאומיות בולטות אינו כתב לפי שלא ציר את האומיות אלא חקק סביבותיהם והעץ נשאר כמו שהיה צדפוס האומיות מאיליו: הא דחק ירכושים. של אומיות דהיינו הן ממש שישקע הכתב וזו היא כתיבה: לא היה צדפו. של צ"ח שוקע אלא בולט כלזרות של דיגרי וזה: והא דיגרי וזה סונוס הוא. דקא סלקא דעמיה כשהוא מכה בקורנן חותם המטבע על הדיגרי ונפקא מיהא שחם חקק את הגט וכתבו על גבי סל הוא כתב דמוכות הורא: אור החומס שהיא שוקעת והם מלאים דוחקין את מוכו וסביבות אורת הדיגרי וכנגד שקיעת רוסם החומס אין הדיגרי על וזה נדחק ומאליה האורה עומדת במקומה וגבי צ"ח כתיב (שמות לג) מכתב פתוחי חותם אלמא כתיבה היא: ואילו סל ירכויות. שהיה הציץ דק כעין טס וזה האומיות מעבר האחד דוחקין ורכושים וכן בולטות מעבר השני כמו שמציינים כסף וזה העשוי ליכצע ככלי עץ ששומים בהם יין: רוסמא. חותם המטבע שקורין קויי"ץ: מיהרץ חריץ. התוכות והסביבות של אורתו שהיא שוקעת דוחקין ורכויות וסביבות של אורת הדיגרי עד שעומדת אורת הדיגרי בולטת כמו שהיה ונפקא מיהא שחם חקק את הגט צמחט וכתבו על גבי סל הוא כתב דמוכות הורא: או נגופי מניף. אורת החומס שהיא שוקעת כשמוכותיה דוחקים את מוכות של דיגרי ונכנס ההוב קאת בדוחק צחוק שקיעת האורה ונמתח מתוך דוחקו ונכנס לתוך האורה ולא ממילא הן אלא ע"י מכת הקורנן האורה עצמה נמתחת לתוך פרוש וירי כתיבה צדיים:

לא יתכן לפרש כן דקאמר נפק רבי חייל דרשה משמיה דרבי וקלסוה משמיה דרביס כי אמר משמיה דיחיד מעיקרא" ולקמן איפכא"': מיימרא דחקיקה לאו כתיבה היא. הוה מלי לאקשוי מלוות דכתיב כמיה קרלי והיה כתבס חקוק כדכתיב (שמות ג) חרות על הלוחות' אלא דניחא ליה למיפרך מגט אגט:

לא יתכן לפרש כן דקאמר נפק רבי חייל דרשה משמיה דרבי וקלסוה משמיה דרביס כי אמר משמיה דיחיד מעיקרא" ולקמן איפכא"': מיימרא דחקיקה לאו כתיבה היא. הוה מלי לאקשוי מלוות דכתיב כמיה קרלי והיה כתבס חקוק כדכתיב (שמות ג) חרות על הלוחות' אלא דניחא ליה למיפרך מגט אגט:

לא יתכן לפרש כן דקאמר נפק רבי חייל דרשה משמיה דרבי וקלסוה משמיה דרביס כי אמר משמיה דיחיד מעיקרא" ולקמן איפכא"': מיימרא דחקיקה לאו כתיבה היא. הוה מלי לאקשוי מלוות דכתיב כמיה קרלי והיה כתבס חקוק כדכתיב (שמות ג) חרות על הלוחות' אלא דניחא ליה למיפרך מגט אגט:

המביא גט פרק שני גיטין

ב.

אי משום כריתות דאית בה הא בעינן וכתב לה לשמה וליבא. תימה דלענין מגילת סוטה משמע צ"ח דעירובין (ד' יג.) דמוחקין לה מן המורה אפי' למאן דצעי כתיבה לשמה דקאמר רב פפא דלמ"ד אין מגילתה כשרה להשקות בה סוטה אחרת מורה דסתמא כתיבה ה"ז דמוחקין וי"ל

לרב יוסף דשעמטין לא סבר לה כותיה"א א"כ סבר כלידך מנא דסבר אין מוחקין לה מן המורה וכמתני' דצ"כ כל הגט (לקמן ד' כו.) דתמן הכותב טופסי גיטין צריך שיהיה מקום האיש כו' ודייק מהתם ברש מס' זכחים (ד' כ:) דסתמא פסול וכ"ש ספר מורה דלא איכתוב לשם גירושין כלל ועוד נראה דאפי' מאן דמכשיר צמחט לכותב למחוק מן המורה אפי' דצ"כ שהיה צריך לכתוב את השם ונתכוין לכתוב יהודה וטעה ולא הטיל בו דלת מעביר עליו קולמוס ומקדשו דברי רבי יהודה וחכמים אומרים: אין השם מן המוכחזר אמר רב אחא בר יעקב דילמא לא היה עד כאן לא קאמרי רבנן התם (ה) דבעינא ז"ה אלי ואנוהו וליבא אבל הכא לא אמר רב חסדא יכילנא למיפסלינהו לכולי גיטי דעלמא אמר ל' רבא מאי טעמא * אילימא משום דכתיב וכתב והבא ארבי קא כתבה ליה ודילמא אקנויי אקנו ליה רבנן ואלא משום דכתיב ונתן והבא לא יריב לה מידי דלמא נתינת גט היא תדע דשלוה מתם כתבו על איסורי הנאה כשר: גופא שלחו מתם וכתבו על איסורי הנאה כשר אמר רב אשי אף אנן נמי תנינא על העלה של זית דילמא שאני עלה של זית דחוי לאיצטרופי תניא רבי אומר כתבו על איסורי הנאה כשר נפק לוי דרשה משמיה דרבי ולא קלסוה משמיה דרביס וקלסוה אלמא הלכתא כותיה תנו רבנן וכתב ולא חקק למימרא דחקיקה לאו כתיבה היא ורמינהו עבד שיצא בכתב שעל גבי מבלא ופינקס יצא לחירות אבל לא בכתב שעל גבי כ"כא וואנדוכתרי אמר עולא אמר רבי אלעזר לא קשיא והא דחק תוכות הא דחק ירכויות ותוכות לא ורמינהו ילא היה כתבו שוקע אלא בולט כדיגרי זהב והא דיגרי זהב תוכות הן כדיגרי זהב ולא כדיגרי זהב כדיגרי זהב דבולט ולא כדיגרי זהב דאילו התם תוכות הכא ירכויות אמר ליה רבינא לרב אשי רושמא מיהרץ חריץ או כנופי מכניף אמר ליה מיהרץ חריץ איתיביה לא היה כתבו שוקע אלא בולט כדיגרי זהב ואי סלקא דעתך מיהרץ חריץ הא

שיעור והא דאמר אלא שאלו צ"כ כל שעה (פסחים ד' לג:) דור שאלל תרומה לא מייחצ צפחות משום פרוטה משום דכתיב (ויקרא כז) ונתן לכהן וגו' ואין נתינה צפחות משום פרוטה היינו משום דתשלומי תרומה ילפינן מתשלומי מעילה דתרווייהו תשלומי קדש מיקרו וגמרי צחט חט מהדדי ולמאן דצעי בכריתות (ד' ו) ואשר יתן ממנו על זר שמהא נתינה כזית היינו משום דסיקה היא ואפקה בלשון נתינה לאפוקי ממשמעות דסיקה קאמי דמשמע כל שהוא ויכיר איתנו שאלו וכן לא יתן עליה לצונה דצפרק כל המנחות (ד' ס.) מלרץ כזית היינו משום דשני מלשון סימה דלמחיל בה לא ישים עליה שמן או משום דומיא דהקטרט לצונה צחוק דהויה נמי הקטרט איסור דהוי כזיתא: משמיה דרביס וקלסוה אלמא היבארת בוותיה. פי' בקונוטס מדטרח עלה דלקלסוה וצ"כ מי שחזו (לקמן ד' עו.) שיעור והא דאמר אלא שאלו צ"כ כל שעה (פסחים ד' לג:) דור שאלל תרומה לא מייחצ צפחות משום פרוטה משום דכתיב (ויקרא כז) ונתן לכהן וגו' ואין נתינה צפחות משום פרוטה היינו משום דתשלומי תרומה ילפינן מתשלומי מעילה דתרווייהו תשלומי קדש מיקרו וגמרי צחט חט מהדדי ולמאן דצעי בכריתות (ד' ו) ואשר יתן ממנו על זר שמהא נתינה כזית היינו משום דסיקה היא ואפקה בלשון נתינה לאפוקי ממשמעות דסיקה קאמי דמשמע כל שהוא ויכיר איתנו שאלו וכן לא יתן עליה לצונה דצפרק כל המנחות (ד' ס.) מלרץ כזית היינו משום דשני מלשון סימה דלמחיל בה לא ישים עליה שמן או משום דומיא דהקטרט לצונה צחוק דהויה נמי הקטרט איסור דהוי כזיתא: משמיה דרביס וקלסוה אלמא היבארת בוותיה. פי' בקונוטס מדטרח עלה דלקלסוה וצ"כ מי שחזו (לקמן ד' עו.)

עין משפט נר מצוה

מח א מ"י פ"א מהלכות גירושין הל' ג ופ"ג שם הלכה א סמג עיין ג טושי"ע אה"ע ס' קלח טפ"ח: כ"ב ב מ"י פ"ג מהל' גירושין הלכה ד סמג שם טושי"ע שם ספיק טושי"ע: ג ג מ"י פ"א מהל' תפילין הלכה טו סמג לאון ג טושי"ע י"ד רעו ספיק: ג ג מ"י פ"ד מהל' גירושין הלכה ג סמג עיין ג טושי"ע אה"ע ס' קלח טפ"ח: ג ג מ"י פ"ט מהל' ס' סמג שם טושי"ע: ג ג מ"י פ"ד מהל' גירושין הלכה ג סמג עיין קטנ: ג ג מ"י פ"ד מהל' גירושין הל' א סמג עיין ג טושי"ע שם:

לעזי רש"י

ברושד"ר. רמב"ה. קרינ"ץ. מטבעה.

מוסף רש"י

וטעה ולא הטיל בו דלת. ומנא שם כמון דכרטי אלא לשמו הוא (לקמן ד' כ:) ומנא שם נכתב נקמנוטו אלא לא כזויה (שבת ד' טו.) מעביר עליו קולמוס. לשמו (לקמן ד' כ:) לכותב שם על כל חותמיו כאלו הוא כותבו (שבת ד' טו.) וקלסוה. יפה אמרת (לקמן ד' טו.)

פסקי ר"י

שלחו מתם כתבו על איסורי הנאה כשר פי' דהא כתיב ונתן בידה על נתינת הגט מיירי ולא דליתוב לה מידי דרשו הוא: ת"ר ונתן ולא וחקק למימרא דחקיקה לאו כתיבה היא ורמינהו עבד שיצא בכתב שעי' טבלא ופנקס יצא לחירות אבל לא בכתב שעי' כ"כא וואנדוכתרי אמר עולא אמר רבי אלעזר לא קשיא והא דחק תוכות הא דחק ירכויות ותוכות לא ורמינהו ילא היה כתבו שוקע אלא בולט כדיגרי זהב והא דיגרי זהב תוכות הן כדיגרי זהב ולא כדיגרי זהב כדיגרי זהב דבולט ולא כדיגרי זהב דאילו התם תוכות הכא ירכויות אמר ליה רבינא לרב אשי רושמא מיהרץ חריץ או כנופי מכניף אמר ליה מיהרץ חריץ איתיביה לא היה כתבו שוקע אלא בולט כדיגרי זהב ואי סלקא דעתך מיהרץ חריץ הא

שיעור והא דאמר אלא שאלו צ"כ כל שעה (פסחים ד' לג:) דור שאלל תרומה לא מייחצ צפחות משום פרוטה משום דכתיב (ויקרא כז) ונתן לכהן וגו' ואין נתינה צפחות משום פרוטה היינו משום דתשלומי תרומה ילפינן מתשלומי מעילה דתרווייהו תשלומי קדש מיקרו וגמרי צחט חט מהדדי ולמאן דצעי בכריתות (ד' ו) ואשר יתן ממנו על זר שמהא נתינה כזית היינו משום דסיקה היא ואפקה בלשון נתינה לאפוקי ממשמעות דסיקה קאמי דמשמע כל שהוא ויכיר איתנו שאלו וכן לא יתן עליה לצונה דצפרק כל המנחות (ד' ס.) מלרץ כזית היינו משום דשני מלשון סימה דלמחיל בה לא ישים עליה שמן או משום דומיא דהקטרט לצונה צחוק דהויה נמי הקטרט איסור דהוי כזיתא: משמיה דרביס וקלסוה אלמא היבארת בוותיה. פי' בקונוטס מדטרח עלה דלקלסוה וצ"כ מי שחזו (לקמן ד' עו.)